

Erotika a estetika v kontextu doby a v architektuře

Začněme s architektem už na porodním křesle. Žena zde (nebo ženina různá část) je to první, co každý architekt (ba i architektka) v životě vidí. Zrození architekta můžeme takto s trochou buranské nadsázky považovat za první poznání dramatického rozporu mezi exteriérem a interiérem, osvětlením a tmou, bezpochyby dokonce i rozdílem teplot uvnitř a venku. Moment, kdy každý architekt opouští svůj první a poslední opravdu dokonale pasivní dům. Motivy, jež pak tvůrce provázejí celou životní dráhou.

Architekt, umyt poté rukama sestřičky, je inspirován...

Krvavý příběh sice pod rukama porodní asistentky zbledl, přesto však ve své upatlané konkrétnosti není namístě. Zabývat bych se chtěl ženou jako inspirací tvůrce, erotikou v architektuře a pornografií ve stavebnictví.

První dva ze tří naznačených motivů jsou zřejmé. Prvotřídní esa nevděčné architektonické branže nás zahrnují medovými a vážnými zprávami o svých soukromých nemesis, vedoucích jejich skicující ruce. Příklady táhnou a není třeba pro ně chodit daleko. Ačkoli, pojďme do Věstonic.

Tady byla (z dnešního pohledu již také v pravěku) vykopána paleolitická kráska s neopakovatelným poprsím. Na její estetické kvalitě nechci hledat nic konkrétního; věřím v dobré umělecké schopnosti pravěkých mužů, vědom si neschopnosti své. Pozoruhodné ale je, že byla v roce 1925 nalezena rozlomená napůl. Rád bych věřil, že je tato nehoda i její vnady dílem jejího pokročilého věku - 30000 let.

Pozoruhodný detail odhalil v roce 2004 tomograf, totiž otisk prstu desetiletého dítěte na hýždích sošky. Pikantní zjištění svádějí ke kacířským úvahám o důvodu rozlomení sošky a původu otisku prstu. Rozsekl sošku sám autor? Spáchala to nespokojená nebo dokonce uražená předloha? Měl v tom prsty nezletilý majitel otisku?

V případě hudby, malířství nebo sochařství je tato inspirace zřejmý fakt, někdy až příliš zřejmý. Dokladem budiž populární obraz F. R. Čecha: „Zvířátka obdivují píču“.

S rozvojem architektury a společenskou hodnotou architekta jako váženého stavitele lidských hnízd se s prolínáním ženy a tvorby roztrhl pytel. Problémem v definování těchto jevů v architektuře je nutnost trpělivého hledání doplněného o trochu nadsázky.

Někteří autoři, vědomi si reklamního a estetického účinku erotiky, se se svými motivy netají.

Le Corbusier se po plavbě z Jižní Ameriky do Evropy přiklonil k organičtější architektuře, opustiv mezinárodní styl. Nepochybuje, že nebyl inspirován tělem delfinů ani mořskými vlnami, ale božskou tanečnicí Josephine Baker, s níž se na lodi setkal. Nutno dodat že zmíněná diva byla v té době celosvětově známa mimo jiné svým tancem s šestnácti banány, tvořícími veškerý její kostým. Z plavby se dochovaly i Corbusierovy erotické portréty Bakerové.

Kdyby dnes mohli L.C. s Josephine doplout na parníku Lutétia až na Smíchov, jistě by nepřehlédli ostentativní opus Franka Gehryho, patrně nejerotičtější pražskou stavbu. Při navrhování Tančícího domu se architekt inspiroval klasičtější meziválečným tanečním párem, Fredem Astairem a Ginger Rogersovou. Kontroverzní dekonstruktivistické dílo svým významem přesáhlo dobu i region, a to nejen svébytností a nebývalou schopností vytvořit ducha místa (a dát tak Praze nejzobrazovanější moderní stavbu), ale i nezvykle dramatickou diskuzí laické i odborné veřejnosti. I přesto, že se roztančené Ginger podařilo překročit místní regulativy a uliční čáru. Tak rychlé nohy ale nelze uhlídat, nemluvě o lákavé možnosti nahlédnutí pod sukni při čekání na autobus.

Text, který jsem začal zrozením architekta, zakončíme architektoým koncem. V lednu

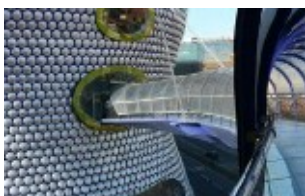

2009 zemřel v Praze umělec, pro kterého byla erotika a tvary ženy věčnou inspirací. Jan Kaplický hovořil o erotice jako o skrytém přídavku dobré architektury, oddával se její tajuplnosti, která uchvátí. Nesmírnou originalitu jeho myšlenek dokazují vizionářské skici, ze kterých čerpají další tisíce architektů, včetně těch nejznámějších.

Uvedme pro ilustraci jeho kresbu z roku 1988 a podotkneme, že o dvacet let později Mistr kolekci dámských bikin skutečně navrhl. Erotiku jeho staveb a inspiraci ženou vnímají velmi snadno i laici, což může posloužit jako důkaz kvality tvorby. Nakonec uvedme dva příklady, které předchozí tezi snad potvrdí.

První ukázkou je jasná interpretace „zrnka kávy“ ve formě radnice Neapole, druhou extravagantní lávka v obchodním domě Selfridges.

Symbol coitu zde po chvíli tápání jistě nalezne i eunuch.
Narodí se potom nový architekt?